

martial etter forsøksperioden, t. d. Bangholm Studstofte VII og Bangholm Hundsballe VII, beste kålrotstammer i periode VII 1926—29, og Barres Øtofte VIII beste fôrbete i periode VIII 1932—35. Her er soles 6-årig periode, 4 år med forsøk, 2 år utan.

Nord-Jylland (Vendsyssel) driv framavl av settepotet for øyane og Sør-Jylland, då potetene lett utartar og vert sjukeleg her (bakteriose, tørråte og mosaikksjuka). Potetsortar på Lyngby viste stort utslag, berre ein engelsk sort Kong Edvard held seg sers godt; settepotet avla i Lyngby 1932—35 hadde like god vekst som avla i Tylstrup 1935.

Forsøk med ymse spreidingstid for gjødselvatn til vår- og haustsed viste å segja jamngod verknad for sein haustspreiding november og tidleg vårspreiding i mars på ufrosen jord. Tidleg haustspreiding og sein vårspreiding var dårleg; varmare ver og større tap av kvæve. Spreidar for nedmolding av gjødselvatn på åker vert fabrikkert i Herning; 5 nedløpsrør og 5 labbar for nedmolding, dette hindrar tap av kvæve og aukar verknaden. Kann ein hindra tap av kvæve i gjødselvatn ved nedmolding eller spreiding i stillt regn, viser det seg at kvæve i urin har omlag same verknad som i salpeter. Ved spreiding i varmt ver og vind kann kvævetapet bli stort.

Etter ein tur frå Viborg ut i heden saman med avdelingsleder Niels Basse i *Det danske Hedeselskap* for å sjå det store bureisings- og plantingsarbeid som selskapet utfører på den magre hedejorda i midtre og vestlige Jylland, gjekk turen over Kattegat til Gøteborg og heim til Noreg.

TORVSTOKERE.

Av *Ingeniør Karl Ingerø.*^{*)}

I de siste år er der også her i landet oparbeidet en stigende interesse for øket anvendelse av innenlandsk brensel, både ved og torv, dels for å skaffe arbeide til de mange ledige hender, dels for å gjøre landet mest mulig selvberget.

Det synes innlysende for stadig flere mennesker, at hvis man opdaget en drivverdig kullgrube her i landet, vilde alle hilse det velkommen som en ny kilde til velstand for landet og anse det som en tåpelighet om man lot være å utnytte den.

Nu er jo både veden og torven slike unyttede eller iallfall vanskjøttede kilder til velstand i mange deler av vårt land. En av grunnene til dette uheldige forhold er at våre ovner og kjeler alle var konstruert for koks og derfor var lite skikket til fyring med ved og torv.

^{*)} I Thune Meddelelser, nr. 19, 1937.

Svenskene har gjort en imponerende innsats for utviklingen av centralvarmekjeler for ved og derved gitt støtet til et stort antall konstruksjoner av brukbare vedkjeler som nu fremstilles og vinner innpass i stigende utstrekning på begge sider av Kjølen.

På torvfremstillingens område ser det ut til at danskene er i ferd med å gjøre en epokegjørende innsats ved den nye torvbriketteringsmetode som nu prøves at Det norske myrselskap.

Men på torvfyringens område ser det ut til at en norsk onfinder og et norsk firma skal bli banebrytende. Jeg sikter her på den torvfyringsmetode som er angitt av direktør W. Gulbrandsen og nu lanseres av A/S Thunes mekaniske verksted ved Norrønastokeren for torv og kull.

Da denne metode ifjor blev forelagt mig, vakte den med en gang min interesse.

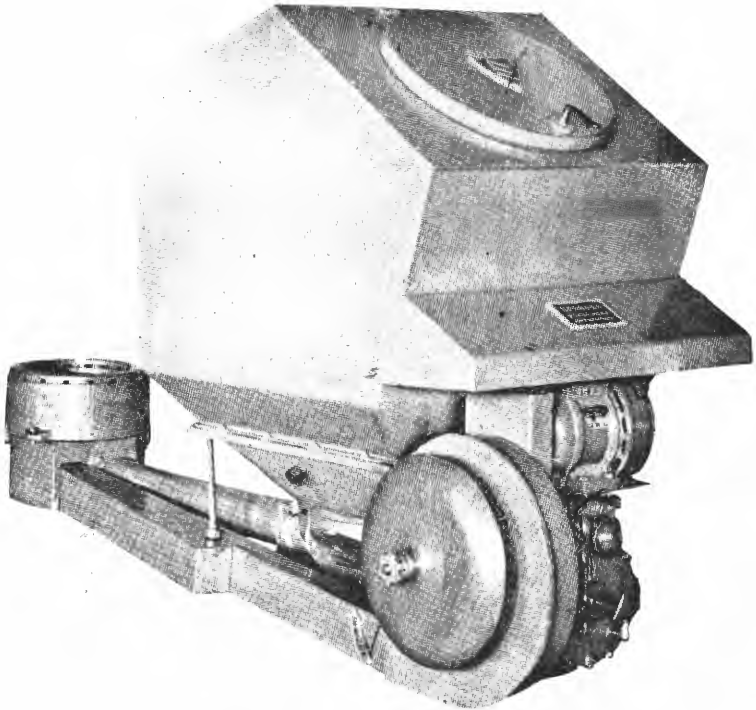
I vinter blev jeg som Landbruksdepartementets konsulent forelagt spørsmålet om å finne en rasjonell fyringsmetode for torv til Fagernes hotell. Efter en del forberedende undersøkelser blev jeg stående ved å anbefale å gjøre et forsøk med Gulbrandsens metode med en Norrøna stoker.

Hotelleier Fosheim viste saken stor interesse og bestemte sig for å ta det første anlegg av denne sort. I Fagernes hotell blev det installert en ny Norrøna-kjel på 22,8 m² og en Norrøna-stoker nr. 6, utstyrt for torvfyring.

Torvstokeren er som vanlige kullstokere utstyrt med kunstig blest, og styres elektrisk fra en mano- eller termostat eller også fra et automatisk starte- og stoppeur, og dens brukbarhet som kullstoker er ikke på noen måte forringet ved de forandringer som gjør den til torvstoker.

Anlegget ved Fagernes hotell blev ferdig temmelig sent på våren, så vi har ikke kunnet høste erfaringer under noen lengere driftsperiode. Dog må en allerede efter den korte tid torvstokeren er prøvet i vår, kunne si at den synes å opfylle de forventninger man har stillet til den. Den brenner torven med vakker flamme, uten askeregn fra skorstenen og uten enhver lukt i omgivelsene. Den minimale aske- og slaggmengde som dannes, fjernes med letthet under driften. Endelig viser torvstokeren en bemerkelsesverdig evne til å holde varmen i stillstandsperioden. Om man stenger av fyringen ved 7—8-tiden om aftenen, er det nok varme til at fyren kommer i brand av sig selv, når stokeren settes i gang næste morgen klokken 8.

Det er naturligvis ikke mulig å gi noen endelig uttalelse om torvstokeren efter denne korte prøvedrift. Og allikevel må det være tillatt på det varmeste anbefale den til alle som har eller kan få rimelig adgang til brenntorv. Det vil være av stor betydning for torvsaken og for landets brenselforsyning om flest mulige kullstokere blir utstyrt for torvfyring. De som går til denne anskaffelse, løper for så

«Norrøna» automatiske fyringsapparat for kull eller torv.

vidt ingen risiko, som stokerens brukbarhet for småkull i hvert fall ikke er redusert. Den merutgift som arrangementet for torvfyring medfører, vil ved rimelige torvpriser redusere fyringsutgiftene, tilføre distriktene og landet økede inntekter og bety en meget verdifull reserve i krisetider både for den enkelte og for landet. Jo flere stokere som utstyres for torvfyring, jo større del av landets brennelsbehov vil i ufreds- og krisetider kunne dekkes innenlands, og som det synes uten ulemper av noen art.

Til sist og ikke minst: Det er av stor betydning at en såvidt lovende ny sak blir prøvet i mange anlegg. Hotelleier Fossheim på Fagernes er gått foran. Det er å håpe at flest mulig følger efter.